

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kármán Mór

"1915"

Szerző:

Cím: Kármán Mór 1843-1915.

Forrás:

Világ

Személy

Bp.

1915 X. 15

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Kármán Mór

1843—1915

Még nincs két esztendeje, hogy tanítványainak és tisztelőinek lelkes serege bensőszeretettel és hálás ragaszkodással ünnepelte a 70 éves Kármán Mórt s odasereglett köréje nemcsak a magyar iskolágynek, hanem az egész magyar közéletnek számos jelesei, akik lelki fejlődésükben, tudós munkásságukban hálásan érezték a mester tanításának, vagy baráti érintkezésének hatását. A *Magistern Hungariae*-t ünnepelték benne, míg ő maga szerényen csak egyszerű iskolamesternek tartotta magát. Midőn az ő legegényibb alkotása, a gyakorló gimnázium 25 éves fennállását ünnepelte, Kármán e szavakkal kezdette ünnepi beszédét: „Nem vagyok sem a szóznak, sem az írásnak embere, nem vagyok más, csak egyszerű iskolamester“. S e néhány szóval rávilágított az ő rendkívüli hatásának igazi titkára. Egy félszázadon keresztül tanított és nevelt. Tanította és nevelte a fejlődő iskolásfiút éppugy, mint hallgatóit az egyetemen, a pályájára induló tanárjelöltet s tudós barátait. Írói munkássága is tanítás és nevelés volt.

Midőn báró Eötvös József megbizta a huszonhatéves Kármán Mórt, hogy Lipcsében tanulmányozza a tanárképzés ügyét, eldőlt az ő jövő pályafutásának sorsa. Ez idő óta a magyar iskola ügyének élt s egész egyéni és írói munkássága a magyar iskolaügy szolgálatába szegődött. Minden tettét az ő kettős sovínizmusa irányította: az iskolát a magyarság és a kultura szolgálatába kell állítani. Magyar ifjakat és művelt ifjakat neveljen a magyar középiskola: ez a gondolat vezette minden lépésében. Erre törekedett, midőn meg-

alkothatta a tanárképző intézet mellett a gyakorló főgimnáziumot, ezt az abban az időben oly méltón népszerű iskolát. Itt nevelte a mai középiskolai tanárság legjavát; itt oltotta beléjük az iskola munkájának megbecsülését és szeretetét, s a tanító és tudós munka együttes értékelését. Bámulatosan sokoldalú tudása azokban a pegyedórákban hatott legjobban, midőn az egyes tanítási órák között a köréje seregülő tanárjelöltekkel a tanítás vagy beszélgetés közben felmerült egyes kérdéseket megvitatta. Akármilyen tudományos, pedagógia- vagy napi kérdéstről volt szó, Kármánnak mindig megvolt a maga jól átfontolt nézete s a kérdést nemcsak egy oldalról világította meg, hanem összefüggésben látta a tudomány vagy a társadalmi élet más rokonkérdéseivel.

Bárhogy változik is a magyar középiskola tervezete és tanterve, az alap, amelyen épül, az a nagy pedagógiai érzéssel felépített gimnáziumi tanterv, mely Kármán Mór alkotása volt s mely az egész mai nemzedéket nevelte. S az ő pedagógiai gondolatainak és céljainak megvalósítására törekszik minden egyéb munkássága is. Pedagógiai folyóiratot szerkeszt, ír, fordít iskolakönyveket, de csak azért, mert az iskolának szüksége volt rá. Még mesés és verses könyveket is szerkeszt, hogy példát mutasson, hogyan kell magyar ifjúsági irodalmat teremteni. Eszméit nem őrizte és rejtgette féltékenyen, hanem örömmel és lelkesedéssel beszélt minden pedagógiai gondolatáról s örült, hogy egy-egy új iskolakönyvben az ő eszméi és gondolatai érvényesültek.

Vannak emberek, akiknek értékét nem írásaik tömege mutatja, hanem az a termékenyítő hatás, melyet embertársaikra gyakor-

oltak. S a magyar középiskola szerte az egész országban, nyíltan vagy titokban, bevallva, vagy letagadva, mindenütt érzi Kármán Mór félszázados működésének áldásos hatását. Ez az ő életének maradandó emléke.